

Rapport fra Drammen Sacred Music Festival 2010

Tid: Torsdag 16.9 til søndag 29.9.2010

Sted: Drammen: Union Scene, Strømsø kirke, Fjell kirke

Arrangører: Drammen og omegn tros- og livssynsforum (DOTL), Drammen kommune Interkultur og Kulturkirken Fjell

Målsetting og intensjon

Drammen Sacred Music Festival skal farge Drammen med åndelig musikk og ritualer fra inn- og utland og gi *Opplevelser som berører, beveger og gir mening*. Vi ønsker at dette blir enda et bidrag til byen vår hvor vi får mulighet til å bygge broer oss mennesker imellom og bringe det åndelige aspekt inn i folks hverdag ved hjelp av musikk, dans og sang. Drammen Sacred Music festival tar mål av seg til å påvirke oss alle til å være med og gjøre verden til et bedre sted.

Et bilde...

Festivalen begynte torsdag kveld 16.9 med Marlui Miranda og Txana Bane fra Brasil. Marlui er en av sitt lands store kulturpersonligheter som har satt urfolkens kultur på dagsorden. For å finne tilbake til sine røtter, søkte hun kontakt med Huni Kuin-folket som levde dypt i urskogen og holdt seg langt unna den moderne verden. Dypt inne i skogen, i en båt på elva, innså hun at det ikke var mulig å finne dem. Da begynte hun å synge. Sangen bar langt over elva og gjennom skogen. Hun fikk svar og sangen ble forbindelsen til å finne fram over språk og kulturgrenser. Marlui Miranda er nå en av dem som bærer Huni Kuin nasjonenes sanger og historier videre til beste for sitt folk – og for alle oss andre.

Vi som har arrangert festivalen ser Marluis historie som et vakkert bilde på hva Drammen Sacred Music Festival ønsker å bidra til. Det er i utgangspunktet lang avstand mellom tibetanske lamaer og en pakistansk muslim. En skulle tro at en kristen prest og en sjaman fra Amazonas ikke kunne møtes i felles forståelse. Mevlanas sufi-dervisher danser og synger i et formspråk fjernt fra aboriginernes levevis og sanger. Noor Ahmad Noor og hans gruppe formidlet sin Naat minutter etter at en luthersk himmelsalme fylte rommet. Munnharpe, diderido, indiske fløyter, saksofoner og bass. Dans, sang, stillhet. Farger, lys og intens lytting.

Mange av deltakerne var med på de fleste arrangementene. Kunstnerne fra den ene konserten var tilhørere på den neste. Samtalene gikk og fellesskap og vennskap utviklet seg mellom mange av oss. Vi hadde en sterk opplevelse av hvor mye som er felles og som betyr noe for oss på tvers av stor avstand og ”vanskelig tilgjengelig terreng”. Sangen nådde fram tross avstand. Vi fikk en sterk fornemmelse av at det er mye, mye mer som forener enn det som skiller oss.

Program

Torsdag 16.9 ble festivalen åpnet av ordfører i Drammen, Tore Opdal Hansen. Han ønsket den nye festivalen velkommen og takket for anledningen til å møte kulturelle og religiøse uttrykk på denne måten. Han viste sin interesse ved å delta på flere av festivalens arrangementer. Prost Øystein Magelssen takket også for festivalen med ønske om at den kan bidra til forståelse for menneskenes åndelige og religiøse behov.¹

---

¹ Prosten uttalte seg i Drammens Tidende under tittelen: Rom for det hellige. Se hele teksten her: <http://www.drammensacred.no/images/stories/PDF/romfordethellige.pdf>

Åpningskonserten hadde tittelen ”Sanger fra regnskogen” og sangeren *Marlui Miranda* var kveldens sentrale kunstner. Hun er forankret i urfolkernes sanger i Amazonas og har en lange karriere som internasjonal artist. Samarbeidet med stjerner som Egberto Gismonti, Gilberto Gil, John de Johnette og John Surman er eksempler. Hun har stjernestatus i Brasil og regnes som en av landets fremste artister. Sammen med henne var sjaman og åndelig leder *Txana Bane* fra Huni Kuin-folket. *Amazon Ensemble*² spilte sammen med de to. Ensemblet er ledet av Fernando Sallum (div instrumenter) som også er fra Brasil nå bosatt i Norge. Ensemblet består ellers av Eduardo Agni (gitarer), Sigmund Vatvedt (strenginstrumenter), Tal Coleman (fløyter) og Celio Carvalho (perkusjon). Gruppen har arbeidet med urfolkernes musikk, blant annet med Txana Banes tradisjoner, Huni Kuin.

Fernando Sallum og de andre i Amazon var svært aktive og sentrale aktører i festivalen både musikalsk og ellers. Fernando hadde folk som filmet hele festivalen med ambisjon om å produsere en dokumentar om festivalen. Tal Coleman hadde kurs.

Fredag 17.9 begynte åtte munkene fra Tsekarmo-klosteret i Ladakh sitt arbeid med en mandala. Under sin leder, *lama Samten*, jobbet de mange timer hver dag med å skape et mangefarget maleri med sandkorn. Mens de jobbet i black-box på Union, kom publikum innom for å se. De fikk prate med munkene, ble servert te og litt mat og fikk på den måten anledning til å oppleve elementer av tibetansk buddhisme. Underveis i arbeidet med mandalaen ble det utført ritualer med bønn, musikk, sang og dans.

Skolebarn fikk tegne sine egne mandalaer og elever fra videregående skole og andre interesserte ble orientert om bakgrunn for seremonien og dens innhold. Både *lama Samten* og *Jørgen Nøvik* var aktive i formidlingen. *Jørgen Nøvik* var vår hovedkontakt med munkene og hadde en stor del av æren for at de ble en del av festivalen. *Jørgen* la ned et stort arbeid i forkant av festivalen og var med hele tiden som tilrettelegger for det praktiske rundt munkenes besøk.

Buthanesisk kultur og natur ble presentert fredag ettermiddag. *Choney Pelzum* ble forhindret fra å komme, men *Jørgen Nøvik* holdt en veldig god presentasjon på bakgrunn av sine mange reiser og nære kontakt med Bhutan – og Himalaya ellers.

Kanyini – Uncle Bob Randall sto for en av festivalens mest særegne og sterke innslag. *Uncle Bob* er lite kjent i Norge, men har en viktig rolle i kampen for aboriginernes rett til et verdig liv. Den kjente filmen ”The Rabbit Fence” forteller historien om den store urett som er begått mot dette urfolket. *Uncle Bob* ble selv tatt bort fra sin familie som liten gutt og oppdratt på et skoleinternat langt borte. Filmen *Kanyini* forteller hans historie. Han og familien er nå ”Voktere av Uluru”, den røde klippen Ayers Rock i Australia.

Uncle Bob er opptatt av hvordan vi kan leve i harmoni med naturen og finne veier til et verdig liv midt i de problemene ”sivilisasjonen” har skapt for hans folk. Han sang og fortalte og svarte på spørsmål fra forsamlingen etter filmvisningen. Hans budskap om fred og forsoning gjorde sterkt inntrykk på alle som var der.

Anise og *Nafees Irfan* presenterte tradisjonsmusikk fra Paktistan og India. *Anise* sang og spilte harmonium og *Nafees* spilte tabla. De sang sanger fra sufi-tradisjonen, klassiske rag men også kristne salmer. Brødrene er tradisjonsbærere av klassisk indisk/pakistansk folkemusikk og fremragende kjennere av sufi-tradisjonens musikk. De er også utøvere av kristne salmer og hymner preget av sin bakgrunn som sønner av en kristen pastor.

---

² Se mer på www.amazonensemble.com

Konserten fortsatte med Yang Chenma, en konstellasjon musikere vi tidligere møtte som Amazon Ensemble. Nå framførte de mantras og chants fra tibetansk mantrayana-tradisjon. Lama Changchub hadde en framtreddende rolle med sin chant.

Siste del av konserten ble et møte mellom de to gruppene. Særlig sterkt inntrykk gjorde samspillet mellom Tal Coleman (indisk fløyte) og Anise Irfans sang: En av mange store opplevelser i festivalen.

Lørdag 18.9 fortsatte arbeidet med mandalaen. En av flere seremonier var Chod som fire av munkene gjorde i gangen utenfor black box. Trommer, sang og seremonielle klær understreket meningen som handler om å trenge gjennom konfliktfylte emosjoner.

Mae Inini er en film som handler om Huni Kuin folket og en av deres store høytider. Filmen er skapt av Fernando Sallum og har musikk ved Amazon Ensemble og en rekke personer fra Huni Kuin. Txana Bane er en av dem som synger/messer (chanter). Filmvisningen ble etterfulgt av ”En reise i den åndelige musikken”.

Vazoky er en trio som består av Valentina Lacmanaovic, Zotora og Kiku Day. Valentina er danser og korreograf. Zotora en av Europas fremste utøvere på didjeridoo og en stor kjenner av urbefolkningen i Australia. Kiku Day er mester-utøver på shaku-hachi-fløyte. De tre sammen skaper et sterkt univers av lyd, farge og bevegelse.

Ailo Gaup trommet en fortelling det han inviterte med på en reise opp- og innover.

Dagens siste konsert ble et møte mellom musikere og tradisjoner der grunnstammen var folkene i Amazon. Irfan-brødrene, Txana Bane, Zotora og flere deltok. Uncle Bob formidlet sin sang og sitt håp om forsoning og *Svein Westad* tok oss alle med sin mesterlige formidling på munnharpe. Han tok oss med på en reise fra urfolkene ved elven Lena til norsk folkemusikk – og tilbake.

Søndag 19.9 begynte med *pilegrimsvandring* i kristen tradisjon fra Skoger kirke fra 1200-tallet til den moderne Fjell kirke. En vandring på ca 10 km med innlagte tidebønner og stille vandring. Ved Fjell kirke ble vi møtt av Txana Bane og Fernando med en velsignende chant før vi sammen gikk til Fjell kirke til gudstjeneste. Brødrene Irfan spilte og sang en salme fra Salmenes bok og Anise holdt en kort refleksjon over søndagens tekst om enken i Nain. Txana deltok også med en chant i gudstjenesten sammen med Fernando på fløyte.

Sufist er en gruppe på 14 musikere, sangere og dansere fra Istanbul. De framfører sin dans og musikk basert på poeten og mystikeren Rumis diktning og tenkning slik vi blant annet kjenner den fra Mevlana i Konya. Dette er sufi-tradisjon, en religiøs, meditativ retning som mange mennesker kjenner og har et forhold til. Konserten på Union Scene kl 15.00 var en stor opplevelse for de mange som var der.

Munkenes *Black Hat dans* fulgte umiddelbart etter Sufist. I fargerike og rikt utsmykkede drakter danset og spilte munkene en del av det avsluttende ritualet i forbindelse med mandalaen. Mange fra forsamlingen fulgte munkene ut til Black Box der de fortsatte med en lang liturgisk sekvens rundt mandalaet.

Avslutningen består i at mandalaet blir ødelagt ved at all sand samles og helles i en urne. Munkene gikk så i prosesjon til elvebredden hvor de helte ut sanda i elva til velsignelse for byen og området. Etterpå fikk den som ønsket det litt sand med seg hjem.

Drammen Sacred Music Festival ble avsluttet søndag kveld 19. september med en stor *fredskonsert i Strømsø kirke*. Alle medvirkende gjennom de tre dagene festivalen varte, var sterkt til stede med gripende og særpregede bidrag.

Sokneprest Ivar Flaten og imam Noor Ahmad Noor åpnet fredskonserten, begge som lokalt vertskap for festivalens gjester. Salmen "Eg veit i himmelrik ei borg" med folketonedrakt åpnet konserten: et bidrag til en visjon om dypt fellesskap og fred. Noor Ahmad Noor, Soban Noor og Kamran Bashir fremførte Naat. Brødrene Anise og Nafees Irfan sang en kristen hymne. Lama Samten og hans munkebrødre fra klosteret Tsekarmo i Ladakh chantet et mantra om nåde og barmhjertighet. Txana Bane sang og Marlui Miranda framførte musikk med følge av John Surman. Uncle Bob Randall sang. Zotora, Valentina Lacmanaovic og Kyku Day spilte og danset. Ailo Gaup var med og Svein Westad fylte rommet med sin harpe.

En av impulsene til å starte Drammen Sacred Music Festival var prosjektet *Elise*, frijazz basert på religiøse folketoner fra Oppdal. Bassisten Ingebrigt Håker Flaten og saksofonisten Håkon Kornstad formidlet noe av dette i Strømsø kirke. Fernando Sallum, Tal Coleman, Eduardo Agni, Celio Carvalho og Sigmund Vatvedt kom til slutt og hele forsamlingen og alle musikere var sammen om en avsluttende sang om fred.

Alle ga av sitt aller beste i en atmosfære av velvilje, åpen lytting og kjærlighet. Festivalen var en manifestasjon av sjenerøsitet og imøtekommenhet. Undrende lytting ble avløst av begeistring og takknemlighet. Strømsø kirke var et gledesfylt sted søndag kveld og en sterk og god avslutning på festivalen.

Ulike aktiviteter i festivalen

"Siloen" ved inngangen til Papirbredden var enkelt innredet med lys og tekstiler til *stille rom*. Noen få stoler og matter på gulvet gjorde det mulig å være der i stillhet og bønn for den som ønsket det. Stillerommet var åpent alle dager fra kl. 12.00 til 18.00.

Kursene "Voyage" og "Journey to the Temple within" var godt besøkt.

Kunstprosjektet "Nøkler" av Svanhild Rohdin fikk mye oppmerksomhet og bygget godt opp om festivalens visjon.

Fotografer og filmfolk dokumenterte festivalen. Drammen kommune ønsker å løfte festivalen fram som en del av kommunens kulturprofil, og festivalen inngår som en sentral del av avdelingen Interkulturs portefølje. Et team av frivillige har også filmet og fotografert festivalen. Det gir oss god dokumentasjon og et lite innblikk for dem som gikk glipp av festivalen.

Et lokale i tilknytning til Union Scene ble brukt som spiserom og treffsted for artister og andre.

Samarbeidspartnere

En lang rekke enkeltpersoner har bidratt på ulike måter for å realisere Drammen Sacred Music Festival. Arbeidsgruppen som har koordinert arbeidet (og dratt det tyngste lasset) er først og fremst Arve Vannebo og Ricardo Sanchez for Interkultur i Drammen kommune. Staben på Interkultur og Union Scene har bistått med mange ting. Ivar Flaten har deltatt fra DOTL og Fjell kirke. Koordinator i DOTL, Signe Myklebust kom sterkt med fra 1.9 da hun tiltrådte stillingen. Jørgen Nøvik har jobbet hardt med forberedelser og gjennomføring, særlig i forhold til de 8 gjestende munkene fra Ladakh. Hattice Elmacioglu (Det tyrkiske trossamfunn) og Sadi Emeci har vært en stor hjelp i forbindelse med Sufist-ensemblet. Jonas Muhammad og Noor Ahmad Noor fra Minhaj Ul Quran har gitt gode innspill og ideer. Vi takker også en rekke enkeltpersoner for god hjelp og innspill før og under festivalen. Blant dem er Arzanne de Vitre Vesthaug og Are Tågvold Flaten.

Kantor Ådne Svalastog i Strømsø kirke har vært en velvillig samarbeidspartner rundt det store avslutningsarrangementet i Strømsø kirke. Vi er svært takknemlige for samarbeidet med Strømsø kirke som vi håper skal fortsette i kommende festivaler.

Takk til dere som har støttet festivalen økonomisk! Det er utrolig at vi fikk Uncle Bob Randall til landet. Takk til dere som gjorde det mulig! Takk til Statens Kulturråd, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) og Buskerud fylkeskommune!